

illo beneficium expetare. Ita armilla ibi. Quartò, dummodo interrogari non firmari & certam dicti dæmonis fidem habeat. Quippe id est valde honorare dæmonem, argu interroganti valde periculorum. Ita Sylvestris & Armillaris. Vt inquit, nūl et caro fortis ut dæmon occultum aliuscum peccatum deret. Tunc enim mortale celer, ob infamia proximi periculum. Arque ita docet Merina ibid. Tandem eximperfectione & eos, celer quoque veniale efficerit ut dæmon in energiam exsistens aliquid vanum faciat: ut monere lapidem. Ita Caius, art. 1 ad fin. Taberna v. inuocatio, n. 2. q. 1. Quod intelligi iuxta 2. limitationem proximi tradidit, nūl invenimus, vt id non peratu deprecatur a dæmoni.

26 Caudendum autem exorcistis, ne cum dæmonio iocentur, nūgacave miserant. Quia cum sancta res sit dæmones cicerere, hoc est trahendam eis. Ita Delius lib. 6. disquis. magis. c. 1. q. 3. sed. 3. in 4. remedio. vbi & refert quoddam graue supplicium Dei, quod exorcistis cuiusdam cum dæmonie nūganti contigit. Qui erat post illam l. 6. in Anacphaleosi, monit. 10. optime ut monendos quoque exorcistis eis, vt uerius cum dæmon colloquuntur abstinenter, sed statim impudent illi ut taceat. Quia (ait) accedunt multi causa audiendi sermones, quos vltro citroque dæmon & exorcista miscet: & solerit dæmon nonnullos morum fideique errores docere; impetrare que ut astantes aliquibus vanis & superfluitatis vntut, diffusam innocentias, aut vera occulta crimina detegit; aliquos dicit ut timere, ut eos impellat ad superbiam. An vero iis, qui dicunt dæmones, sit credendum, diximus aliud n. 23. & alia c. 3. n. 24.

27 Integrum quoque est exorcista dæmonem in infernum amandare. Quia illius locus à Deo paratus est. Ita Thyreas de demoniis c. 46. n. 23. Delius l. 6. disquis. magis. c. 1. lib. B. fin. Additum (et bene) licet eum in deferto quoque locum tridere, vbi hominibus nocere neguerat; & hec loca exorcistarum tantum definire sub se diuinam ratificationem. Quippe etiōis promissionem habemus, exilij autem illius exempla quadam, non tamē promissionem.

28 Sed specialis difficultas est, de petitione signi a dæmoni, quo relitur se à corpore exire, & fore ut nunquam rebeat. Nam Sotus l. 8. de uita, q. 3. 4. circa solut. ad 2. vers. Primo argumento subnotatur, & Circulo de superfl. s. p. c. 8. hoc tanquam superfluitatem daminatur. Sotus est superfluitissimum, & nullo modo fecundum. Idque tantum probat, & quod ut mendaci pater, ac proinde nec ipso, nec eius in signis habenda est. At hoc ratio aliud probaret, concluderet viisque forte superfluitum interrogare etiam alia, que nu. 23 diximus licet interrogare; vbi probauimus aliquando polle credi dæmoni coacte adiutoratione ad manifestandum veritatem conductemus ad suam expulsionem. Qualis est huc traditionis signi, quod est, extincio luminis, vel virtutis aliquius rupio, vel aliquid aliud. Et si exorcistis cogitar, ut relinquat sua domicilia, ita etiam ut dicitur signum det, ut departa ab his vitoria constet. Tandem, quia in sacerdotali Romano instruit exorcista ut hoc signum petat. Ita Philar. n. praeceps allegat.

At superfluitum & vanum est pricipere dæmonum sub pena excommunicationis, vixit. Quia dæmonem excommunicationis incapacem esse constat. Quare dum in sacerdotali Romano instruit exorcista ut id pricipiat, non sumitur excommunicationis propriè, sed pro exercitio & maledictione. Ut bene ait Suarez, 5. tom. in 3. p. dis. 5. sed. 1. Et hoc modo id est licet.

Licitum quoque est, nomen dæmonis in aliqua papiro scribere, & id scriptum combure. Et ita dicunt faciendum in sacerdotali Romano. Quia id fit dæmonis contemptum, & contumelia a fieri di ipsius gratia. Ut in simili dixin. 30. & docet Philar. ibi alleg. At superfluitum est, & magia manifesta, adere pilos aut capillos dæmoni, ad expulsonem dæmonis. Quod bene docet Victoria de magia n. 16.

Vanum vero est, ut terminis iudicari erga dæmonem, pricipiendo ut et nunc excat, & iterum talis die iudicio sitat. Quare monendi sunt exorcisti, ut his terminis abstineant. Quia lis non intentatur cum dæmoni, nec exorcista

exorcista est eius index. Ita Delius l. disquis. magis. post l. 6.

35 exorcista est ridiculos facere exorcistos, & se contemnere. Atque ita docent Sylvestris & Adiutorio fin. & ibi Tabernaria vlt. comit. 11. Margarita confessorum in 1. praecop. fol. 63. Summae 10. 2. derelig. l. 4. de adiutor. c. 4. n. 12. fin. Quia tamen nobis non constat, an à Deo, an à dæmonie mouantur, virtutis Ecclesiæ virtutis exorcismis, nempe orando Deum, & impe- rando dæmoni.

Quare etiū in exorcismis, quando verba adiutoriationis ad ipsam creaturas irrationalis dirigantur, non est intentio dirigidendi, quasi ipsæ adiutorationi cōnitere debeant, avertendam inuidam, sed vere adiutorio ad motorem diriguntur, ad ipsas autem aliquo modo, ut pote in quibus recipiunt illa operatio seu effectus nobis aduersus, quem per adiutoriationem avertire conatur. Ita Valentia 2. 2. dis. 6. q. 8. punct. 2. ad fin.

Vtim conclusio. Superstitiosum & vanum est, quod 39 quidam irrationalium horum adiutores admittentes solent. Quandoque enim iudices constituantur ad dirimendam litē inter haec irrationalia, & plebem cui nocent; instituuntque accusatorem, & adiutorium, & irrationalium procuratorem, & dant accusationis copiam, audiuntque procuratoris defensionem, auctamē virtutis partis rationibus antīta sententiam proferunt. Quippe si lis contra irrationalia intentetur, sunt litis & sententia percipiendorum incapaciam. Eri si adulterii dæmones, a quibus mouentur, nil refert illos acculare, aut defendere. Atque ita docent Sotus l. de inf. q. 12. a. 2. fin. & li. 8. q. 3. a. 3. fin. Nauar. l. 5. conf. 1. de sentent. excommunicati. in 1. edit. toto conf. 5. in 2. 100 conf. 2. vbi & similiter confutat. Chishanum conf. 1. n. 12. 4. & sequent. qui haec defendit. Circulo de superfl. 3. p. cap. 10. Valentia 2. 2. fin. Delius l. 7. disquis. magis. p. 2. q. 4. sed. 8. pag. 2. & post l. 6. in Anacphaleosi, monit. 11. Quare male Anonymous tractat de exorcismis, paulo post medium, hac fieri consulit, & docet. Sunteriam superfluitos, qui dum hec adiutoriant, pugnare conduntur cum nubibus, & loculis, &c. Quia eam pugnam nil conferre manifestum est. Ita Sotus col. 1. 8. q. 3. a. 3. fine. Superstitiosi quoque sunt haec excommunicantes. Quia excommunicationis incapaciam sunt. Ita Sotus ex quo loco, & Nauar. proxime allegat. Idem Nauar. Summa c. 27. n. 13. Suarez 10. 5. 13. p. dis. 5. sed. 1. fin. Manuel 1. 10. Summa in 2. edit. 7. 8. fin. Enriquez 1. 13. de excomm. c. 25. n. 1. Nec obilar (autem Nauar. ed. conf. n. 12. & Manuel col. n. 78.) si haec sententia obediens, ac nocere delinere; quia id non proficitur ex virtute sententie, sed ex potestate dæmonis antīta ex animalia nocentia ut vel sic vana haec & superfluita hominibus perfudat.

Tandem superfluitos sunt, & virtute paci cum dæmoni ne id sufficiunt, quia scilicet haec habere potestatem, nubes ac reliqua frugibus contraria, ex certo loco expellendi. Quia si dicunt esse supernaturalem, tenentur can probare. (Vdiximus c. 40. n. 44.) Si naturalem, ca vis nulli intentio potest. Nam si haec auertere valent, cur non incendia, & alienocentia? Cur etiam nequeunt bona adducere, ut pluviam tempore siccitas? Qibus, & alius rationibus hoc optime probat Delius de disquis. magis. post l. 6. in Anacphaleosi, monitione 11.

37 Septima conclusio. Adiutor creaturas non rationales fructibus noventes, ut locutas, pulgas, nubes, &c. dirigendo sermonem ad plures, quasi ipsæ se mouant, & ex se efficiant nobis adiutoria, elvanum. Quod necipie mouere se valeant ex intentione ad nocendum; ut eneunt in animalibus irrationalibus; aut nullo modo se mouant, ut eneunt in nubibus & tempestibus, nec omnia haec adiutoriorum percipiendæ capaciam sunt. At integrum est ea omnia adiutorare, quatenus ab alio mouentur ad nocendum nobis. Cum ergo possint, & à Deo, & à dæmonie ad id moueri, quando mouentur à Deo, adiutoria sunt deprecando Deum, ut id malum auerterat; quando vero à dæmonie, imperando illi ne moueat, sed nocere desistat. Ita D. Thom. 2. 9. 90. art. 3. ab omnibus recipiuntur. Adiutorare autem haec priori modo, ait Nauar. lib. 5. conf. 1. de sententia excomm. in 1. edit. conf. 5. n. 10. in 2. conf. 2. n. 10. esse mortale.

Quia non estres leuis, sed est qualis ridiculos facere exorcistos Ecclesiæ. Evidenter fauere Angelus & Adiutorio, fine & ibi Taberna vlt. dicunt enim adiutoriorum illicitum esse ex eo, sive ex genere suo mortalem. Sed e vero non fauens, quia ad hoc fatis est, ut intra suam speciem possit esse quandoque mortalis; & cum hoc star in hoc calu eam efficaciam, ratione leuitatis materie. Quod plus mihi plazit.

Summa Th. Sanchez pars I.

S V M M A R I V M .

Religio sanctorum veneranda sunt; ex quo cultus n. s. Quod nomine reliquiarum intelligatur; & ea conserua in cibis. & armis, adorante & finit. Cultus publicus quod fieri, & an soli sancti canonizati se exhibendus. Cultus primatus an posse sancto non canonizato ex liberi n. 4. Explicatur quod cultus deest, & quod non licet sancto non canonizato deest, & in s. q. que ad. Et quid si altera sancti laude dedicaret ibi n. 7. An posse Episcopus instituire sanctum, sancti non canonizati n. 9. An posse Episcopus ex facultate Tridentini, sancti alicuius antiqui non canonizati reliquias approbare, ut publice venerari n. 10.

An sufficiat traditio, aut communis Ecclesie consensus illum sandum representantem: 1.
An posse, si ea missa sine cum reliquis sancti canonizati: 2.
Quod certitudine reliquiarum sancti canonizati desideratur, ut privatis & abique conditione venerantur: 3.
Quod certitudo, ex publicis, & ab que conditione venerantur: 4.
An posse Episcopus ad hoc illas approbare: n. 4.
An posse extra suum diocesum id facere: n. 14.
Quoniam diligenter tenetur adhibere ad hoc: & an solus ipso habeat vocem decimationis: 5.
An suborta quiescere si opus Concilio provinciali; & teneatur sequi suffraganei senioris parvum: 6.
Qualecrux reliquiarum in altari collocatur, antequam illa sint per Episcopum approbatam: 7.
Reliquia Romanae ecclesie bullam Apofelicas: aut aliunde cum sufficiet testimoniis, aut sine necesse, ut publice collectorant, apprehendat ab Episcopo: & exigatur diligentia in Tridentino praescripto: n. 18.
Quando reliquia sunt dubia, quid acciduntur: 19.
An licet reliquias in coto gelare: & se pasci malitia tunc fornici, si quoniam cuiuslibet, falsas reliquias proponere: Remissione: n. 20.
An reliquia possit extra capiam ostendit: n. 21.
An licet eis voleant, aut canja quiescere exponeat, & quando sic exponi dicantur: n. 22.
An licet reliquias sustineat sub altera: n. 23.
Aduit hinc excommunicationis: 24.
An si populus sicut, licet ex alio transire: n. 25.
An licet locis eius tangere: n. 26. Et ibi ad clericis minorum ordinum licet eis in processionibus portare: 27.
An licet laicos, vel clericis minorum ordinum agnos Dei tangere: n. 27.
An licet agnos Dei depingere: 28.
An licet eis vendere: n. 29.

QVI A debitus reliquiariis usus ad Dei & sanctorum cultum pertinet, ideo in hoc primo pcepto, quod de Dei & sanctorum cultu est, institui in hoc ultimo capite, de licito reliquiarii vii aliqui tractare. Quia breui quibusdam difficultibus propotius explicabo. Et primitudinem est, pium esse ac sanctum reliquias sanctorum venerari. Quod est de fide, & latissime contra hereticos defendum ex neuterio Solemnius 1. de sanctis 1. q. 1. q. 4. vsque ad 4. Azor 10.1.9. inf. moral. 1.8. q. 1. q. 4. & 10. q. 9. q. 4. Azor 10.1.9. inf. moral. 1.8. q. 1. q. 4. & 10. q. 9. q. 4. vsque ad 9. Valencia 2.2. disp. 5. q. 1.10. punit. 6. Suarez 10.1.10. 3. p. 25. 4. 6. disp. 55. Vazquez de adoratione imaginum, 1.3. disp. 3. a. 7. 8. per plures. Qui optime probant eundem cultum nullis exhibendum, qui sancti ipsi, quarum sunt, debetur.

2. Intelligentiam autem reliquiarum nomine, ipsa sanctorum corpora & qualibet corporum particula, sive ossium, sive carnium, capilli, 1ngues, dentes, cineres aut pulueres, in que conserua sunt, & alia, quibus tempore vice vis sunt, vel vela, panni, & alia, qua ad eorum corpora, vel ossa admouentur, vel que ipsa tetigere ad ipsa facient; ut bene tradit Azor 10.1.9. inf. moral. 1.8. q. 1. Quod si queretas, ut cineres, aut pulueres, in que eis corpora conseruantur, adducuntur; non autem vermes, qui ex ipsi corporibus sanctorum sunt, cum utrobique sola saeculorum materia prima superest: optimam huius rationem tradidit Vazquez de ador. imagin. 1.3. disp. 3. c. 8. n. 114. & Suarez 10.1.10. p. disp. 55. s. 1. in fin. quia quod in reliquis manet, solum adoratur propter habitudinem ad personam, cuius reliquia fuerint; que et relatio rationis, seu moralis quedam dignitas, in quantum commode & decenter in illis apprehenditur ipse sanctus vel adorabilis. Quare cum ad eum statum peruenient, ut adoratio indecent sit, nec in illis decent apprehendatur sanctus, cessat eum adoratio. Quod concinet, quando sunt in vestimentis transmutatae. Ad dictum tamen Vazquez, est iusta intentione, & sincera fide possit quis in veribus sanctum apprehendere & venerari, ut publice proponere eos vermes adorando non licere.

3. Prima ergo difficultas sit. An attento fore communi reliquie viri nondum in sanctorum numerum a Papa cooptati possint adorari? Breueri sic distinguitum est, si de publico & solemis cultu loquuntur, solum sancti a Papa in sanctorum numerum relati, id est canonizati, reliquie venerari possunt. Quod constat ex 1. & c. finali, de reliq. & vener. sancti. Et factentur omnes. Dicitur autem publicus & solemis cultus, non quod coram aliis exhibeat; sed

ille qui totius Ecclesiae nomine, & tangunt ab ea in situus exhibetur. Ut bene ait Bellarmine lib. 1. de sanctis 10. Et specialius constabit ex dicendis a. n. 5. vsque ad 9. vbi explicitur quis dicatur cultus priuatus, qui potest deferri sancto nondum canonizato.

Cultus autem priuatus deferri potest nondum in sanctorum numerum a Papa scripto, euilque reliquias. Constat ex d. finali, vbi huiusmodi de sanctis publice honorari interdictum. Quare a contrario sensu priuatus honos permittitur. Atque ita docent ibi Anton. n. 6. Abbas. 3. Cardin. not. 4. Anch. n. 2. Innot. c. 1. codem tit. in fin. vbi Hes. in fin. 10. An. And. n. 6. Glosa c. vno. y. Sedis, derig. & vener. sancti. 6. Sylvestr. v. Reliquie, inrio, vbi & reliqui summista. Bellarm. n. precep. alleg. Azor. 1.9. inf. moral. 1.8. q. 8.

Hinc deducitur, licet huiusmodi virtutum credere & vocare sanctum, ac ipsam inuocare, etiam aliis audientibus. Sicut fecerit Gregor. Nazianzenus in vita D. Athanasii, & D. Basilii & Hieronymi, in vita D. Paula, ante quam essent canonizati. Et constat, quia orationes viventes, quoniam eos sancti esse non lateat. Cer. ergo non licet defunctos orare, quos maiori ratione sanctos esse confidimus? At non licet cum predicante tanquam sanctum, in sancto catalogo a Pontifice inscriptum. Nec licet etiam in publicis litaniis, & sacro officio cum inuocare. Quia est cultus publicus, & nomine rotius Ecclesie institutus. Hec docet Bellarm. num. 2. alleg. Quod intellego non tantum, quando litania publice recitantur, sed etiam quando privatim. Sicut de officio canonico dicendum est. Quia et vereis cultus est ab Ecclesie institutus tanquam publicus & solemiss nomine ipsius delatus. Quare folis sancti canonizati competit.

Secundo deducitur, licet quoque esse imaginem ei-
ius pingere, & venerari: non tam in templo constitutre
modo, quo akiorum sanctorum imagines. Ita Bellarm.
videt. At prius videtur, etiam cum radiis & diademate
pingatur, dummodo non in publico loco adoranda pro-
ponatur. Quia id pertinet ad cultum publicum. Et quam-
uis ea pectorare vobis accommodatione fit sancti canonizati; at cum priuatum habenda tantum pingatur, ea pi-
qua non pertinet ad cultum publicum. At id non auctor
affirmatur. Posterior autem videtur, quidam in templo con-
stitutis in sacrae sanctorum canonizati, ut ab omnibus colatur.
Quod etiam constat ex Trident. s. 25. initio, decreto de in-
carne, &c. ad fin. vbi interdictum insolitum ponere im-
agine ab Episcopi approbatione. Neque Episcopus
cum licentia concedere potest, nisi sanctus canonizatus
sit. (Videlicat. 10.) At licet hec summi Pontificis
permisso id scirent, & tacentis. Quod aliquando fieri solet,
cum de aliis sancti canonizatione proponere. At licet sum
fimiliter ponere imaginem aliquis deipsum cum ima-
gine sancti canonizati, in memoriam beneficij ab illo re-
cepit, vel ad ornatum altaris simili cum aliis imaginibus,
lucta ea, quae n. 17. dicantur.

Tertio deducitur, nec in altari domus priuatae licet
cam imaginem sancti non canonizati tenere, si sola in eo
sit, & cum lampade. Ita Philiare, de offic. ficer. 10. 1. p. 1. lib. 3.
c. 5. fine. Et factet Trident. n. precep. cit. propter vobis in loco,
vel ecclesia vobis in solitam ponere imaginem. Sed con-
trauum videtur. Quia id ad cultum priuatum pertinet. Et
Tridentinum de loco publico videtur intelligendum.
Nam experientia testatur in altari domus priuatae sepe reliquias
venerandas exponi non approbatas ab Episcopo; sed non auctoritate affirmare id licere. Non tamen licet in ho-
norem sancti non canonizati altaria de dicere. Quod be-
ne docet Bellarm. n. 3. relatus. Altare autem dedicare non est
in eo imaginem sancti constitutere, sed tempore consecrationis altatis id illi sancto dedicare. Ut constat ex Pon-
tificibus Romanis antiquis, & hoc ultime Clem. VIII.
vbi in litanis consecrationis altaris ter repetitur: ut hoc al-
tar ad honorem tuum, & sancti, N. consecrandum. & C. Et quin-
quies Episcopus signat altare dicens: Sanctificetur hoc alter-
are in honorem Dei, &c. & ad memoriam, & honorem sancti, N.
Et in sepulchro eiusdem altaris ponuntur haec verba: Ego

N. Epis-

prioribus expresse non aduersantur, sunt per priora cor-
rigenda, determinanda & supplenda, quo legum corre-
ctio viter. Ut expresse deciditur l. Sed & posteriori, iun-
cta Glosa p. Pertinentia de legib. At nemo dicit in decre-
tum Tridentini opponi decreto priori Concilij Latera-
nen sis, ut iuxta illud intelligi, per illudque suppleri, &
declarari nequeat, ut intelligatur de reliquis sancti canoni-
zati. Tandem, quia Tridentinum in eo decreto in proce-
mio, profutuisse velle, ut in reliquiarum veneratione stet-
tur Ecclesie, & Conciliorum decretis; & dum com-
mittit Episcopis reliquiarum approbationem, sic incipi-
t. Hacten sursum, statutum sancti synodus, & Nec in fine ali-
quam clausulam derogatoriam apponit, ut quando vult
derogare, sicut apponere. Ut constat ex eod. Concilio, s. 7.
c. 10. de reform. & s. 12. c. 10. de reform. & ex multis aliis locis.
Signum ergo est, nullius Concilij Generalis decretis ve-
le derogari, sed potius ea integre velle custodi. Quare de-
cretrum Tridentini nullum prilegium Episcopis con-
cessit, sed solam formam ab eo semper mandat approbans
reliquias noniter intentis tradidit, quam n. 15. & 16. expli-
cabimus. Et sic docent Suarez. to. 1. in 3. p. q. 25. art. 6. disp. 55.
sed. 2. vers. sed queritur aliquis. Philaretus de officio ficer. 10. 1. p. 2.
1. c. 9. ad fin. Azor. tom. 1. li. 9. inf. moral. 2. 8. q. 8.

Sufficeret tamen, ut de sanctis persona per tradicio-
nem, aut vniuersalem Ecclesie consensum constaret. Quia
haec canonizationis auxiliolent. Et ita docet Suarez. n. pre-
ced. alleg. Et ita debet intelligi Hofstiens. s. fin. n. 9. de reliq. &
vener. sanctorum, vbi dicit ideo cum textum dicere solus
Pontificis esse reliquias de noto invenias approbatas. Quia
si inueniretur cum ipsis scriptura testans esse aliquantum fan-
ci antiqutatis approbatas, posse Pontificis in consulto ve-
nerari. Et item Hofstiens. s. 1. vol. 1. n. 8. & ibi. Ioan. And. nu. 6.
vbi autem posse Episcopum diem festum sancti instituire,
modo antiquus sanctus ille approbatus est. Et reddit
rationem Hofstiens. eo quod antiquus non scrabatur so-
lemnitatis canonizationis, que modo est in vobis. Sed vrum
que dictum intelligendum est iuxta doctrinam proxime
traditam, quando sanctus ille antiqua Ecclesie traditione,
aut vniuersali ipsius consenserit approbatus est.

Possit tamen haec quisiuntur limitare, nisi reliquie san-
cti non canonizati haec esse permisit cum reliquias sancti
canonizati, ut discerni non valent; tunc enim videtur
posse Episcopum omnes illas approbare, ac publice ado-
randas propter ratione connexionis. Quod agnoscit tradi-
bit ad leminus dignum. Quia ratione oleum non confe-
ratum admistum consecratio remanet consecratum, cap.
Quod in dubio de confer. Eccles. iuncta Glosa ibi v. Conser-
to, & communis Doctorum sententia. Et potest confirmari,
quia est excommunicati corpus in loco sacro sepultum
exhumandum sitque ut discerni nequit a ceterorum fideli-
um corporibus, ab exhumatione abstinentur el. s. Sa-
cris de seculi. vbi Glosa v. Excommunicatorum, & cum ea Do-
ctorum autem pronente causa connexionis, & impossibilis
separatio, iuxta. Denique, 14. q. 5. Sed dicendum
est non posse. Quia in dubio procedit in foliis liquo-
bus. Et docent Anton. n. 11. de conf. Eccles. & ibi. Abbas
in fin. Et preterea de sideratur, ut liquor consecratus misus
sit in maioris quantitate, iuxta communem sententiam. At
in presenti latitat nos, quantum reliquiarum quantitas ex-
cedat. Nec ibi probari omnes illas reliquias ob connec-
tionem venerantur esse. Sic ut si confaretur inter eas esse reli-
quias hominis pertinet, non est ob connexionem o-
mnes venerantur, sed adoratio ferenda est ad eas solas,
que sunt sancti. Quare soli probat non esse reliquias eas
concupandas & temendas, sed custodiendas separatis
in loco decenti. Sicut de reliquis dubius dicimus num. 19.

Tertia difficultas est. Quod certitudine veritatis reliqui-
arum sancti canonizati defideretur, ut venerari possint?
Et quidem si loquimur de cultu priuato, satis est priuato
testimonium virorum fide dignorum, vel alia ratio &
conjectura probabilis, ut liquor consecratus sit ad prudenter
dicendum ita est. Ita docet Suarez. 1. 10. in 3. p. q. 25. a. 6. disp.
55. s. 2. vers. Et verum reliquia. Quod idem tenet Vazquez.

Summa Th. Sanchez pars 1.

Ecc

de

de adoratione imaginum, l. 1. disp. 3. c. 8. n. 11. 4. vbi sit sufficie
humanae coniecturas: & quamvis addat, Et rationes cer-
tas, intellige de certitudine moralis, qualis ex iis humanis
coniecturus haberet. Sed clarius azor. tom. 1. l. 1. inst. moral.
c. 8. q. 8. dicens satis esse ad priuatam venerationem, si vi-
pius, & fide dignus reliquias tradiderit. Argue idem suffi-
cit, ut praedictae reliquiae ab solle et absque aliqua con-
ditione venerantur priuatim. Quia in rebus moralibus
non est petenda maior certitudo, quam ad exercendos
alios virtutis actus: & nullum formalis erroris peten-
tiam adest. Cum ratio formalis venerationis sit ipsa sancti-
tas, et si aliquando materialiter erret. Arque idem docet
optimè Suarez proxime relatus. Atque idem proposito dicen-
tibus est reliquias sancti non canonizantes. Sufficiunt enim
votum primatum adorantur, si praedicta moralis certitudo de san-
ctis illis viris, ac veritatis eius reliquiam habeatur.
Quia cadem est ratio.

14. Si autem de cultu publico loquamur, videtur id esse
solus summi Pontificis, ita ut nullus alius possit reliquias
sancti etiam canonizantes publice proponere,
atque ad id approbare. Quia c. fin. de reliquia & vener. sancti
generales & indefinite traditur reliquias de novo in-
venientes venerationi non posse, que Papae autoritatem. Nec
obstat in Trident. l. 25. in principio, in decreto de iurisdictione,
reverentia, & reliquias sacerdotiorum, ad finem, viderit id concedi
Episcopis. Quia solum ibi decernitur reliquias nos re-
cipiendas non esse, nisi recognoscere & approbare Epis-
copo: vbi mihi videtur concedi, cum oratio fit negativa;
& dictio, nisi, etiam quando coniungitur negatione, non
affirmat. Ut tamen multi, quod retulit lib. 1. de matrimonio,
disp. 19. n. 5. Secundò, quia in hinc illius decreto concludi-
tur sic: ita tamen, ut nihil inconsulto sancto Romano Pontifice
nouum, aut in Ecclesia habendum institutum determinatur. Et cum
sit clausula fine posita, referunt ad omnia præcedentia.
Ut communiqueret obseruant DD. c. Secundo requiri, ut appella-
tation. At abhuc dubio dicendum est, Episcopo competere
approbare in sua diocesi reliquias sancti ad Ecclesia
canonizati, & co approbatam tanquam veras, & ad illum
sanctum pertinentes, posse absolute adorari. Constat ex
predicto Tridentini decreto. Nam esti dictio, nisi, quan-
do negatione adiungitur, non affirmit in promulgibus,
& contrachibus; ac in reliquis aliis rebus affirmit. Vt pro-
banilib. 1. de matrimonio, disp. 19. n. 5. & 3. Præterea, quia etiam
affirmat, si aliquod politica adulatur affirmativa, aut ex ma-
teria subiecta subiectum. Ut bene docet Cœsar. 4. de-
creta. 2. p. 4. s. 1. 8. At in predicto decreto statim subiungit
forma, qua vix debet Episcopus in reliquias appro-
bandis; & subinde concedit ei potestas approbandi
reliquias. Nec obstat etiam clausula in fine postulare
referri ad omnia præcedentia. Quia id verum habet vix in
omnibus præcedentibus eadem ratio inuenitur. Vt probau-
ti lib. 1. de matrimonio, disp. 16. fine. Quod hic minime con-
tingit nam prius concessar facilius approbandi reli-
quias, quas antiquas approbarat, eis invenientur nota-
tis. Postea vero referunt Pontifici non probata veritate,
sed noua & invenitata, in quibus maxima errorum pericula
verantur. Nec obstat etiam dictio d. c. finalis, quia (vt dixi
n. 10.) loquuntur de sancto non canonizato; ut decretum
Tridentini loquitur de reliquias sancti canonizati. Et ita
hanc partem docent Azor. 1. 1. inst. moral. c. 8. q. 8. Suarez.
1. 10. in 3. p. 25. a. 6. disp. 55. sedl. 2. vers. Sed queret aliquis, Phil-
ippe de officio sacerdot. 1. p. 2. l. 3. c. 9. ad finem. Poretque Epis-
copus extra suam diocesem existens absque aliqua Epis-
copi diocesis, in qua tunc est, licentia, eam approbationem
facere, argue licentiam dare, vt in sua diocesi publi-
ce collocentur venetandæ. Quia cum iustitio hac non
sit inter partes inuita exercenda, non est contentiosa, sed
voluntaria. Iuxta à nobis tradita lib. 3. de matrimonio, disp. 19.
n. 7. At iudicio, quæ voluntaria est, potest vbiique abi-
que aliquo licentia exerceri. Vt ibi probauit n. 8.

15. Tenerit autem Episcopus ad hanc reliquiarum appro-
bationem faciem dimid, adhibere in consilium Theologos,
& alios pios viros. Vt expresse deciditur in predicto Tri-

denti decreto; at ipso forum sententia audita, solus Epis-
copi est decus. Quippe Tridentinum tantum petet, vt
eos in consilium adhibeat. At vbi solam aliquem confi-
lium petetur, non est necesse illud se qui, nec consultus ha-
bet suffragium decisum. Ut probauit lib. 1. de matrimonio.
disp. 14. num. 2.

Quod signum aliqua quæstio suboratur, est cogen-
dum Concilium provincial, cuique sententia expectan-
da, atquecum Episcopis controversum illam ditmar.
Quare tunc decisio non est solus Episcopi, sed Concilij
provincialis. Quia Tridentinum non petet consilium
Concilii provincialis, perit Theologorum sed senten-
tiam. Hanc autem constituit major pars suffragiorum ex
iis qui suffragium decisum in Concilio provinciali ha-
bent. Quis constitutum à maiori parte Concilij dicitur ab
ipsi Concilio constitutum, c. Apologetica. 1. 6. c. 4. Cum inter ca-
nonicos, iuripr. de elect. l. Quod maior, si ad municipalem. Nec
farreli, ut metropolitanus & omnes habentes suffragium
in Concilio provinciali, sententiam suam feorum dicte-
rent, & non congregari in forma Concilij. Quia Tridenti-
num expedit dicitur: Metropolitani, & co provincialium
Episcoporum in Concilio provinciali sententiam expedit. Atque
ita non solam voluntatem, ut illi sententiam suam explicarent,
sed ut in Concilio provinciali coadiutori essent. Item,
qua quocies Concilij, aut alicuius communis suffragia
petentur, oportet habentes suffragium in unum locum pu-
blicum conuenire solemniter, nec alias sententia Concilij,
& illius communis, sed singularem dicetur. l. Alaud.
2. Refut. ibi Publice. s. de regula urbis. s. In Genes. de elect. Vbi
Glossa verbo Publice Bartol. 1. Omnes populi, num. 18. & 19. ff. de
iust. & iure.

Quod id dubitet, qualiter soleat collocari in altari crux
vatis reliquias ornata, tuncque capsulis miro ordine &
artificio inclusa; cum tamen reliquia illi non sint ab Epis-
copo approbata. Responde reliquias tunc non exponi
propter le. & v. adorantur, sed ad locum crucis ornatum,
& ex eum ratione habetur ratio, ut ordinari approbatio
debet esse, qualis desideraretur, si propter le exponerentur.
Quod probant verba iuris consulti, l. Epist. non iur. 21.
¶ Periclitus. s. de auro & argento legato. Semper cum queri-
mus quid cui cedat illud pectorum, quid cuius rei ornari can-
& adhuc. ut accesso cedat principali. Vnde Bartol. ibi n. 1. &
Doctors colligunt cum unum est properat iudicium, id solum
proper quo est, considerari.

Quando vero reliquia sunt legitimè approbata bullæ
Apostolica, aut testimonio diocesis Episcopi à qua trans-
feruntur in aliam diocesum, non est Episcopi diocesis ea
muna veritatem examinare; quia iam legitimè comprobata
est. Sed examinare, an sine ea reliquia, que in literis Apo-
stolicis, aut testimonio Episcopi continentur, ut sic deli-
citem publice eas colloquandis in sua diocesi. Quare tunc
non tenetur formam traditam in eo Tridentini decreto
ferare, sed nemine consulto potest eos titulos examina-
re. Quippe Tridentini decretum non in hoc casu loquitur,
ted quando reliquia nouiter reperte approbanda
sunt. Vt ex ipso contextu constat.

Tandem, quando debitam præmissa diligenter, res manet
accepit, an ea reliquia sint aliquis sancti, abstinendum
est à cultu. Ut bene docent Aramil. Canonizatio. n. 2. &
Suarez. 1. 10. in 3. p. 25. a. 6. disp. 55. sedl. 2. vers. Ut vero reliquia
que. Qui bene addit eis tunc non remittendis esse, sed
proper dubium feruenda esse preparatum in loco decent.

Quarta difficultas est. An reliquias collo suspenfas ge-
stare licet, ac si speciali peccatum confundent fornicari,
et aliud peccatum committere eas gestando? Sed de
hoc diximus c. 40. n. 27. & 28. Et qualis culpa sit falsa re-
liquias proponebas, diximus c. 37. n. 9.

Quinta difficultas est. An reliquia possint extra capsum
ostendit. Breueri dic antiquas minime posse extra capsum
olendi. Sic enim gravibus verbis præcipitur fin. dereliq. &
vener. sancti. & redit ratio hiis verbis: Ne in posterum der-
ebatur. Quam latius ibi explicat abbas statim in princip. unde
alijs desumperunt. Quia cum olla regule consumpta
fuit.

zor, nisi supripiantur aut extortate eius praefacti Ecclesiasti-
ci, cuo loco & reliquiarum custodi commissa sunt.
Et probat ex c. Quisquis inuenit, vers. Si quis domum, 17. q. 4.
Ceterum haec limitatio non placet. Quia is, cuius curæ
custodia reliquiarum commissa est, nullam reliquiarum
administrationem habet, sed meram custodiām, & proin-
de eius licentia non excusat à furto. Sicur nec licentia
custodis vinea excusat à furto. Nec si textus oportunit
probatur, sed solum non incurrit penam in eo textu statu-
tam. Quia (v. num. sequenti dicemus) illa solam vim loco
facto inferentes comprehendit; non est autem vis, cum
custodis illius licentia habetur. Nec panitas materiam ad
exculpandum reliquiarum futuram à mortali, spectanda est
penes solam rei ablata quantitatem; sed earum dignitas
ac estimatio pensanda sunt ac carum raritas. Quia haec
aggravant.

Sed dubitabis, an talia excommunicatio contrarie-
liquiarum fures? Azor ait to. 1. l. 9. inst. moral. c. 8. q. 10. hos in-
currere excommunicationem minorem, & nisi prius satis-
ficerint, negandam eis communionem; & ter admonitos,
nisi satisficerint, esse excommunicationem maiori multat-
dos. Probat ex c. Quisquis inuenit, vers. Si quis domum, 17. q. 4.
& refert Sylvestru, tacito eius loco, sed forte est verb. Excom-
munic. 4. notab. 2. vers. 2. vbi ait, excommunicationem mino-
rem committere sacrilegos; & refert predictum textum.
Sed optimè Suarez. 5. tom. in 3. p. disp. 22. sedl. 2. m. 9. ait non
confare, an pena in eo textu contenta sit excommunica-
tio minor, an sola separatio ab Eucharistia sit, subditque
eam panum videri latram contra factores Ecclesiastum, &
raptores. Sicutem dicitur ibi: Si quis domum Dei violaverit,
&c. At proprii dicunt violare Ecclesiastum, iuxta subiectam
materiam, qui fontes, vel mutus eius infringit vt furetur.
Præterea, esto excommunicatione minor in eo textu conti-
nentem, ut nullus habuisset illi calus in vita, in quo huiusmodi ex-
communicatione incurratur, præter participationem cum
excommunicatione. Ut bene docent Cœsar. Sum. v. Excom-
municatio, in fin. Soto. 4. 2. 2. 2. 4. 3. Suarez. 5. to. in 3. p. disp. 24. sedl. 3. n. 2.
Tandem si reliquia sanctorum sint perpetue sepultri-
æ traditæ, transferri nequeunt absque summi Pontificis
licentia; ut Episcopi, vel sancte synodi; nisi noctefitas im-
micias, ut incendijs, &c. Quia tunc fat est auctoritas pra-
fidi provinciali. Constat ex c. Corpora, de confess. d. 1. & ex l. r.
C. de reliq. & supp. f. ut si perpetue sepulchre nondum
tradite sint, bene possunt transferri sine alicuius auctorita-
tate ad alium locum religiosum, l. in adi. C. ad tit. Et doc-
tent Glossa d. Corpora, v. Princip. Hugo, & Turri, ibi D. An-
toniu. 3. p. tit. 12. c. 8. fin. Angelus v. Reliquia. n. 1. & ibi Sylvestru
q. 3. Taberna. n. 4. Aramil. n. 3.

Octaua difficultas est. An clericis in minoribus ordinibus
confitit licet sanctorum reliquias tangere, contreb-
etareve; ac vasa sacra, in quibus ex continent, in proces-
sionibus portare. Circa primum D. Gregor. l. 3. epistolam,
epist. 30. ait intolerabile esse ac sacrilegum, si sanctorum
corpora quisquam tangere voluerit. Sed azor. to. 1. l. 9. inst.
moral. c. 9. q. 5. ait locum D. Gregorium de temporebus,
in quibus nulli erant in facies constituto licebat sanctorum
corpora, ossa, vel particulas corum à loco amovere,
transfere, gestare; tam vasa introductum esse vt transfe-
rantur, ac gestentur ē collo pendentes. Quare ait non gra-
uis crimini condemnandum clericum, vel laicum, qui eas
sacratum reliquiarum minutias, quas apud se tener, pīe &
religiosè tangit, aut in capsas includit. Secundū si irreligiose,
& per contemptum. Sed ego addo, nec prior modo tangere
etiam latram, esse culpam venialem. Quod nullibz
id interdicere inuenimus. Circa secundum, in Concilio Bra-
charense l. 28. & refertur. Non licet, el. 1. dist. 23. sic dicitur:
Non licet lectoribus sacra altaria vasa portare. Vbi glossa verb.
Portare, & Hugo. & Archib. ibi na. vno, explicat in suppli-
cationibus publicis, quas processiones vocant; & dicunt
vocati vasa lacra ea, in quibus reliquias continentur. Atque
Palud. 4. d. 13. o. 1. n. 15. D. Antoniu. 3. p. tit. 14. c. 12. §. 4. Sylvestru
verb. Eucharistia, 3. q. 4. Tabiena v. Communicare, q. 51. dicunt
laicis

Summa Th. Sanchez pars 1.